

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่มีต่อกลุ่มเกษตรกร 2) การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรและ 3) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร วิธีวิจัยใช้วิธีเชิงปริมาณและวิธีเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มเกษตรกรชั้น 2 ที่ดีที่สุดใน 5 จังหวัด ได้แก่ ศรีสะเกษ, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, สุรินทร์ และชัยภูมิ โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนได้จำนวน 25 กลุ่มตัวอย่าง กรรมการกลุ่ม 48 ตัวอย่าง และสมาชิกกลุ่ม 75 ตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต บันทึกการประชุม งบดุล และรายงานทางบัญชีและการเงินของกลุ่มเกษตรกร การวิเคราะห์ใช้ค่าร้อยละ (%) และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การอธิบายเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยมีดังนี้

1. จิตสำนึกความเป็นเจ้าของของกลุ่มของกรรมการและสมาชิกกลุ่มค่อนข้างต่ำ ความเข้าใจจุดมุ่งหมายในการรวมคน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ขอบบังคับกลุ่มเกษตรกร ของกรรมการกลุ่มดีกว่าสมาชิกกลุ่มบ้างเล็กน้อย กล่าวโดยสรุปแล้วก็ยังไม่เข้าใจและดีกว่าสมาชิกกลุ่มบ้างเล็กน้อย กล่าวโดยสรุปแล้วก็ยังไม่เข้าใจและไม่ลึกซึ้งเพียงพอ ที่จะทำให้กลุ่มดำเนินการไปได้ด้วยความราบรื่น

2. การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรที่สำคัญคือ ธุรกิจเงินกู้ ธุรกิจซื้อปุ๋ยมาบริการสมาชิกและธุรกิจรวบรวมผลิตผลการเกษตรเพื่อขาย

กล่าวโดยภาพรวมกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำธุรกิจเงินกู้ยืมอดปริมาณเงินกู้ค่อนข้างสูง แต่มีปัญหาที่สมาชิกค้างชำระเงินกู้และดอกเบี้ย ธุรกิจรองลงมาคือธุรกิจปุ๋ย ยอดจำหน่ายปุ๋ยค่อนข้างจะสูง แต่กลุ่มส่วนใหญ่ก็ประสบปัญหาขาดทุน จะมีบางกลุ่มที่พอมีกำไรอยู่บ้าง และก็มีกำไรเพียงเล็กน้อย ธุรกิจสำคัญอันดับสุดท้ายได้แก่ธุรกิจรวบรวมผลผลิต มีน้อยกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจด้านนี้ และกลุ่มที่ดำเนินการก็ประสบกับการขาดทุน จากการศึกษาพบว่าไม่มีกลุ่มใดเลยที่มีการแบ่งเงินปันผลประจำปีเลย

กล่าวโดยสรุปการดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรล้มเหลวไม่คุ้มกันกับการลงทุน

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรพบว่า

3.1 กรรมการและสมาชิกประมาณร้อยละ 50 ปีหนึ่งค้างชำระ ในจำนวนนี้กรรมการร้อยละประมาณ 22.9 ส่วนสมาชิกร้อยละประมาณ 12.0 ที่มีหนี้เกิน 7,000 บาท

3.2 กรรมการร้อยละ 50 และสมาชิกร้อยละ 61.8 มีการใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

3.3 กรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับเงินกู้ล่าช้าไม่ทันฤดูเพาะปลูก

3.4 กรรมการและสมาชิกไม่ซื้อปัจจัยการผลิตจากกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็น เพราะกลุ่มไม่มีปัจจัยการผลิตไว้จำหน่ายนอกจากปุ๋ย (บางฤดูกาล) และสารเคมีบางอย่าง ส่วนใหญ่พึ่งพ่อค้า

3.5 กรรมการและสมาชิกไม่ขายผลผลิตให้แก่กลุ่ม สาเหตุเพราะกลุ่มไม่มีเงินซื้อ รองลงมาคือกลัวกลุ่มหักค่านี้นี้ค้างชำระ

3.6 กรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่จะตอบว่าบริการสินเชื่อไม่เพียงพอ แต่ก็มีความแตกต่างกันไม่มากจากที่ตอบว่าเพียงพอ

3.7 ปัญหาด้านการเงินและบัญชีกลุ่ม กลุ่มส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการทำบัญชี เนื่องจากขาดความรู้ และไม่มีการควบคุมบัญชีที่ดีพอ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร และแก้ไข ปัญหาอุปสรรคโดยสรุปคือ ปรับโครงสร้างกลุ่มเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งกรรมการกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ด้าน สนับสนุนผลการวิจัย ติดตามประเมินผล และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยด้านกลุ่มเกษตรกรมีดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม ด้านธุรกิจที่เหมาะสม , ด้านการบริหารงานกลุ่ม, และด้าน โครงสร้างกลุ่มที่เหมาะสม

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate knowledge and understanding of F.A. members toward F.A. operation 2) to analyze types of business done by the F.A. 3) to identify the problems and obstacles of the F.A. operation. The Quantitative and Qualitative were used as research methods, samples were the second-class F.A. from 5 Changwat, namely, Srisaket, Nakhonrachasima, Buriram, Surin, and Chaiyaphum. The multi-stage sampling was used to take 25-F.A. samples and 48-F.A. Committees and 75- F.A. members. Research tools were Questionnaires, Interviewing, Observation, Reports, Balance Sheet and Financial Report of the F.A. samples. The Percentage (%) and Arithmetic mean ($\bar{X}$) were used as the Statistical Analysis, and Descriptive Analysis were also used to support the study, the research findings were as follows :

1. Sense of belonging by the F.A. committees and members were quite low, knowledge, and understanding of the committees and the members on the purposes, objectives of F.A., the F.A. rules and regulation were still low and not enough to operate the F.A.

2. Analysis of F.A. businesses, 3-types of businesses, namely, Loan providing, Fertilizer Buying, and Agricultural-product Sales were 3- top priorities done by the F.A., No F.A. could provide dividend at the end of the year. So, business operation by the F.A. were all failed.

3. The problems and obstacles of the F.A. operation, were as follows:

- 3.1 About a half (50%) of the F.A committees and members had debt, from this numbers, about 22.9 % of the committee and about 12.0% of the members owed more than 7,000 Baht.

- 3.2 About 50% of the committees and 61.8% of the members did not spend their loan following the loan requests and objectives.

- 3.3 Most of the F.A. committees and F.A. members could not receive the loan in time of cultivation.

- 3.4 Most of the F.A. committees and members did not buy farm inputs from the F.A. because they were not available except fertilizer (some season) and some chemical only, but most items depended on the local merchants.

3.5 Most of the F.A. committees and members did not sell their products to the F.A because the F.A. did not have money to buy them, another reason was they were afraid that the F.A. would charge for their debt.

3.6 Most of the F.A. committees and members could not receive enough loan, but they were not much different.

3.7 Problems of financial and book keeping, most of the F.A. found difficulty in doing book keeping because of knowledge constraint and lacking of auditing.

Recommendations on improving of the F.A. operation were concluded as follows, restructuring of the F.A. and the agencies concerned, training should be provided for the F.A. committees, F.A. members, and officials involved in various aspects, supports in research, monitoring and evaluation, and improving of the public relations.

Suggestions for further research on the F.A. were followings; knowledge, understanding and consciousness of group formation, appropriate business operation, group administration, and appropriate group structure.